

GIÁ BÁN

ĐỒNG PHÁP	NGOÀI QUỐC
Một năm 1.000	1.500
Half năm 500	750
Three tháng 1.500	2.000

Học báo phải trả tiền trước.
Thư và mandat gửi cho M. TRAN-DINH-PHIEN. - 41 đường Quàng-cáo, việc riêng, xin thường nghĩ trước.

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

Trong hai đều có ích, đều gấp hơn là có ích hơn.

Cái kho không biết tiếng Tây

Tôi xem các báo đương hồ háo cả động quốc gia, mà chính trên Triều đình cũng đã tuyên bố dùng quốc gia thay cho chữ Hán ngày trước. Tôi, và bao nhiêu người đồng ý với tôi, đều có lòng mừng, mừng rằng mình nay đã có một thứ chữ viết tiếng ta, dễ học dễ hiểu, mà lại từ được cái bệnh "mù chữ" chẳng.

Nhưng trái mấy năm trời, sau khi học là do ở nhà trường bước vào cái cuộc làm ăn nước ngoài của mình, mà trở sinh tức: tức rằng trước kia mình học chữ tây còn ít quá, để học ít mà bỏ lương mấy năm, nay lại không còn đủ dùng trường sự ứng đối thơ từ thường thường kia, mới thấy lời cái khổ ra. Mà nào chỉ một mình họ giá mà các kho ấy mà thôi, đến, hiện có vô số người mang cái kho biết quốc ngữ nhưng mà mù chữ tây.

Đúng là nhà buôn hàng tây rứa đây; mà chữ hiện kia theo tiếng tây hiểu chữ tây, để phân mua bán qua lại để hàng hóa hiện này; còn chữ hiện này thì ngớ ngẩn ngớ. Vì sao? Vì không biết tiếng tây. Đúng là nhà buôn hàng tây rứa đây; mà chữ hiện kia theo tiếng tây hiểu chữ tây, để phân mua bán qua lại để hàng hóa hiện này; còn chữ hiện này thì ngớ ngẩn ngớ. Vì sao? Vì không biết tiếng tây.

Vào trong một hội đồng hay nghị trường, quan đại diện chánh phủ mới tiếng tây. Thôi thì mặc sức cho các quan nghị tây học mà nói chuyện, mà mấy quan nghị chỉ biết một chữ quốc ngữ, chỉ ngồi mà ngáp!

Say ra trên từ các quan trong Triều đình, dưới đến kẻ bồi bếp, họ ai biết tiếng tây chứ tuy, là chiếm phần thắng lợi, không thắng lợi hơn ai, cũng thắng lợi hơn những người chỉ biết quốc ngữ mà mù chữ tiếng tây kia.

Vậy, bằng theo thực tế trên sự sống, ngày nay, ai cũng phải công nhận chữ tây không chỉ chiếm thế lực ưu thắng trên trường chính trị quốc gia, mà lại cái phải là cả các phương diện. Như vậy mà các nhà trí thức lại khập khiễng công chúng chỉ dựa vào một thứ chữ quốc ngữ để truyền bá mà ứng phó với đời, không phải là mù chữ sao?

Nói thế không phải mọi cái quốc ngữ là khổ như ai, tôi vẫn nhận quốc ngữ ta ngày nay đã thành văn mà có chữ phải đặt; từ nay trở đi cái tiền lời mới, tất cả mọi ngày dùng để dịch được cả triết lý khoa học cũng học thuật học lý tính tây cao xa nữa. Bởi họ dụng ấy không phải là văn vần. Song nói nọ vào cuộc hiện tại thì không chỉ học quốc ngữ đối với sự ứng dụng có chỗ khập khiễng như đã nói trên, mà chính từ thân cái học quốc ngữ cũng cần phải có một trí, chưa gọi là một môn học có tính chất tổng hợp, có học thuật triết lý để đào tạo ra những nhà học giả ứng dụng với đời.

Các ngài không tin, thử xem các sách các báo lưu hành ngày nay, có thể nào dùng gọi là sách triết lý không? Có thể nào dùng gọi là môn khoa học không? Có chăng chỉ dịch một ít trong sách báo tây ra, và gọi vào trong những vấn đề thông

CHUYÊN ĐỀ

Cái chết với hội đồng-châu

Người đã có sống thì có ngày phải chết. Vậy theo lý tự nhiên, người đời phải lo cho cái sống mà đừng lo cho cái chết. Lo cho cái sống là lo cho cái chết, lo cho cái chết là lo cho cái sống. Lo cho cái sống là lo cho cái chết, lo cho cái chết là lo cho cái sống.

Đúng là lo cho cái chết thì mới biết là sống; cái chết cũng là phần của cuộc sống. Lo cho cái chết là lo cho cái sống, lo cho cái sống là lo cho cái chết. Lo cho cái chết là lo cho cái sống, lo cho cái sống là lo cho cái chết.

Vậy thì lo cho cái chết cũng không lo, nghĩa là lo cho cái sống cũng không lo. Lo là lo làm sao cho cái chết, cái chết là cái chết, cái chết là cái chết, cái chết là cái chết.

Ấy thế mà quan niệm người đời đối với cái chết vẫn có toàn được như vậy. Người đời cho cái chết là cái chết, cái chết là cái chết, cái chết là cái chết.

Tôi lấy một cái ví dụ, cái hội đồng châu người Quảng nam ở Hải. Hội này người đời cho là cái chết, cái chết là cái chết, cái chết là cái chết.

Gần đây gặp ông hội trưởng Trương-xuân-Mai ông hội đồng, năm bốn năm trước là April tại hội nghị một hội viên của hội đồng người Quảng, năm đó ông hội đồng, năm đó ông hội đồng, năm đó ông hội đồng.

Nhưng thời đó, việc này hay không có cũng theo một cái vẻ bề ngoài mà xem, năm đó ông hội đồng, năm đó ông hội đồng, năm đó ông hội đồng.

Cuộc ngoại giao Nhật bản đại hoạt động

(Tổng-trưởng Ấn-đại-sứ hội nghị, Tổng-trưởng Ấn-đại-sứ hội nghị, Tổng-trưởng Ấn-đại-sứ hội nghị, Tổng-trưởng Ấn-đại-sứ hội nghị).

Không chỉ có lực sát-tấn, kinh tế, quân sự, ra hội Quốc liên, phủ hấy hải quân và đề xuất chế độ nghĩa đại Á-đô-đô, mà người Nhật cho là đủ; và mặt ngoại giao, họ càng thì thủ đoạn khôn khéo mà trừ cách hoạt động đầu tiên.

Ngày nay công sứ Nhật trú Anh là Tàng-binh, định đến ba tuần tháng 6, và ngày kỷ niệm châu niên lần 25 của vua nước Anh, ông ta sẽ về nước, đem tình hình chánh trị Á châu mà báo cáo với Chánh phủ Nhật.

Ngoại trưởng Quàng-diên nhận sự báo cáo ấy là quan trọng, nên tin báo Tàng-binh đến tháng 6 thì khai hội nghị; trả Ấn-đại-sứ ở Paris, lấy Tàng-binh làm trung tâm điểm, mới các sứ Nhật trú Ý, trú Pháp, trú Đức và các sứ trú các nước Á châu cũng hội, hội trong một tuần lễ, trao đổi ý kiến cho biết rõ hiện trạng và tình hình các nước Á châu hiện nay thế nào, định đến khi Tàng-binh về tường thuật cho chánh phủ rõ.

Đồng-thời, Quàng-diên ngoại trưởng lại hạ huấn lệnh cho đại sứ trưởng là Hân-Cát báo trước hạ tuần tháng 4 về nước, mở cuộc họp hội nghị hiệp các các lãnh sự Nhật trú Hoa lại động khởi các sứ trưởng tình hình kinh tế và chánh trị Trung hoa về báo cáo cho chánh phủ rõ.

Hiện người Nhật đối với trường hiệp ngoại giao ngày nay nhận là thời kỳ thuận lợi, nên trả phương tiện hành một cách chu đáo như thường. Về mặt kỹ thuật cũng được người Nhật, không cần người Âu Mỹ giúp đỡ mà người Nhật làm được, song chưa thấy cách gì làm cho người Nhật lui.

THƠ TÍN

Ông L. V. D. Fallo
Được hai ông nói chuyện thầy Ng. hay đánh học, hát thuốc phiện, mượn học học trò, quí tiền nhà ở, v.v., mà không nói rõ số học và tên họ các người họ mượn cũng ngày tháng đã xảy ra vụ đánh lộn với ông B. nên không dám được.

Ngày... tháng... năm... (tức ngày... tháng... năm...), được hai ông nói chuyện thầy Ng. hay đánh học, hát thuốc phiện, mượn học học trò, quí tiền nhà ở, v.v., mà không nói rõ số học và tên họ các người họ mượn cũng ngày tháng đã xảy ra vụ đánh lộn với ông B. nên không dám được.

LỜI TỰ PHÊ-BÌNH CỦA MỘT NGƯỜI THANH-NIÊN Tỉnh-thân tôi yêu hay là ảnh hưởng kinh-tế quá mạnh?

Các báo thường đem thanh niên làm cái đầu đề để bình luận, kể thì nói thanh niên là vận mệnh tương lai của nước nhà, người thì nói thanh niên đi vào chính địa tư cách phá sản, loạn lạc, bị quan có khác nhau, mà tổng chỉ là phê bình thanh niên cả. Tôi là một người trong đám thanh niên, nghĩ rằng người ngoài phê bình có lẽ không bằng mình tự phê bình lấy mình càng xác thực hơn, nên viết bài "tự phê bình" này.

Nói về trai trẻ, tuổi tôi mới qua hai mươi, sức vóc cũng khá mạnh. Nói về trí thức, tôi cũng được con đường tới nên đi, và sự quan hệ tôi đối với lịch sử loài người.

Xét nhà bất người

Với 6 giờ sáng ngày 10 Avril 1935, có quan Thanh tra tòa Liêm Phòng và quan phủ Tư Nghĩa, đi xe hơi về xét nhà ông Hương Đông ở làng An-Mỹ, phủ Tư-Nghĩa (Quảng-ngũ); xét xong không có vật gì khả nghi, (nghĩa là chỉ có tập sổ gì đó thôi). Bọn họ không có ông Hương-Đông ở nhà, nên có hai người con là Nguyễn Văn và Nguyễn Văn và nhà giam. Vụ này xảy ra, họ nhiều người nói: "Cố là đáng kinh với vụ bắt cóc học tại An Hội trước kia". Lại cũng có người nói: "Bọn con ông Hương Đông không khi nào có học, có chăng là việc gì khác, nghe đâu vụ bắt cóc tại An Hội trước kia, Công sản, gì gì, nên chiều ngày 10-4-35 tên Võ Trung và Lâm Thừa Lương bị tổng tư giam vào buồng tội để xét hỏi..."

Vụ này quan trên hiện đương điều tra, sau được tin dịch xác sẽ cấp.

VẬN-VĂN

Ngày Thanh Minh, viếng mộ. Thăm thoát ngày qua lại tháng qua. Thanh Minh nay đến rồi đây à? Chín xuân cây cỏ tưởng như đã... Tục lệ, hương, hoa chất gọi là... Mặt đất im ỉm cơn gió thổi, Bức non bằng lăng bóng đương tà. Cảnh của người mới bằng không ai, "Bất hủ trên đời được mấy, ta?"

Kính lễ không hoàng. Cái nền kinh tế sự từ dân, Không bằng tràn lan khắp địa cầu. Mấy hiện nhà buôn tăng vô số, Nhiều người thất nghiệp ngập vênh vênh. Đương tư gạc quố đưa người trẻ, Bưng lại tai ương tiếp trước sau. Tở độ bầm-từ dân đó là? Trăm ngàn hiện có lớp mau mau.

Công nước non nhà có lạ dân, Đây là Hải-nô tiếng đã lâu. Không bằng tràn lan khắp địa cầu, Mấy hiện nhà buôn tăng vô số. Bọt nước dâng nhờ phương đánh cá, Tới tham nhất mũi dấy nhà giàu. Nhìn xem phong cảnh lòng man mác, Cái trắng đường xa hiện sóng cầu.

Và phương diện tư tưởng, tôi cũng biết công kích những quan niệm hẹp hòi, những thành kiến hủ lậu, những tư tưởng phản động. Đối với bọn họ, tôi thường lên cái giọng: cương quyết, hy sinh, phấn đấu v.v. Tôi hiểu đây là những cái nói rất cao thượng; nhưng tôi thấy là hình là hèn...
Phải việc làm thì mới được như lời nói thì còn gì tốt hơn nữa. Không nản! Đến việc làm, mới thấy chân tướng con người tôi: nó chỉ mạnh ở lý thuyết mà yếu ở hành vi. Chẳng những không được không ngại, không được sáng suốt mà thôi, tôi còn tỏ ra cái thái độ như những kẻ hèn ở nhà.

Công kích là tục lệ? Tôi đây già mồm hơn hết. Nhưng đến ngày lễ thanh minh, tôi cũng quí quí cái đầu, ai có hỏi, tôi báo rằng: "Quốc ngữ". Đến ngày hôm: thứ, tôi cũng áo rộng xanh, cũng khăn vàng, cũng trâu mằm, vầy vầy, cũng yên ngựa linh đình, cũng ra vào khuôn phép. Ai có nói đầu chỉ, tôi đi ngay theo lễ giáo.

Tôi tự nhận là một người xã-hội (un homme socialiste), nhưng tôi cũng không đến đến hành phúc ở nhà, thờ cha nghĩa gia đình. Một cái gia đình ấm áp, vợ đẹp con ngoan, đầy cả sung sướng, và cả danh giá, được người công trọng, người khen; cái mục đích của tôi không rời cái đó ra được, mà tôi khoe cho đầy bằng những tấm bằng chiếu sáng công giáo: "Công ích", "vì nước vì dân".

Tôi thường phê phán các sự thực, với mặt để đời, mà họ ai lấy bụng thật thà chỉ trích đầu tôi của tôi, tôi thì bị tôi ghét, không muốn gần người kỳ dị.

Trong bạn bè tôi mà gặp ai hơn tôi, hoặc làm được điều này điều đó, tôi cứ hừ hừ cười, có ngày bị tôi tìm cách đánh đổ hoặc bôi bọ cho hèn như tôi; tôi còn tranh chấp địa vị, chúng quanh tôi phải đi tiêng tôi cho tôi thì tôi mới vừa lòng, mà riêng tôi lại hay với cái khiêm tốn...

Bây giờ tôi còn người tôi đó, nó đây có mặt thanh niên, mà làm sao tôi không hề tự hỏi. Vì sao thế? Vì tình thân tôi yêu ới chúng? Có lẽ. Vì ảnh hưởng kinh tế quá mạnh chăng? Cũng có thể. Một điều tôi nhận thấy là hiện nay tôi sinh trưởng trong một vòng kinh tế tiền tệ, vàng không khí lý học học quanh tôi, ảnh hưởng đến tâm lý tôi quá mạnh, thành ra tình thân tôi yêu mà sinh ra những cái mâu thuẫn không ngờ.

Vậy, muốn trở nên con người mới, có đủ tư cách trước hết phải phải cần tinh thần tiến bộ, từ bỏ dần dần những cái tư tưởng lạc hậu, những cái tư tưởng phản động. Muốn vậy thì phải có phương pháp gì chữa dần dần những tư tưởng lạc hậu, xin chỉ giáo cho.

H. V. (Tourane)

PHARMACIE PHAM-DOAN-DIEM TOURANE

(Hội từ bỏ lập theo nghị định ngày 14 tháng 11 năm 1914)
Vốn của hội đã đóng đủ cả rồi là :
 1.000.000 lạng bạc Thượng Hải và 2000.000 quan tiền Pháp
Kể số hoàn vốn cho phiếu Tiết kiệm mở ngày 20 MARS 1938
CHỦ TỌA : Ông TRAVIS.
DỰ KIỂM : Ông ông : ĐOR, VO-TAT-THAN.

36 Tiền hoàn vốn gấp bội về tháng tư tây cho hạng phiếu số 5 định là : 5.000\$
Và sẽ mở vào ngày 29 tháng tư tây năm 1935

<https://tieulun.hopto.org>